

SAİT ÇETİNOĞLU: Orantısız Zekadan Orantısız Çalışma: Ağır kitap

Posted on 17/10/2014

SeVan Nişanyan'ın yayınlanma serüvenini yakından izlediğim son çalışması *Ağır Kitap*, bir başucu kitabı olarak Propaganda Yayınları tarafından okuyucularla buluşturuldu.

2007'den cezaevi sürecine kadar çeşitli yerlerde yazdıkları ve çeşitli platformlarda yaptığı konuşmaları ile polemiklerini içeren *Ağır Kitap* gerçek anlamıyla ağır; Hem içerik hem hacim bakımından.

Malum bir şeyi sahibi daha iyi anlatır SeVan kitabını şöyle özetliyor: *Konular malum. 2008 2009'da Türkiye Cumhuriyeti'nin milli/resmi ideolojisine karşı yazılar ağırlığı taşıyor. Türkiye'nin ve Türkçenin "kültürel arkeolojisi" diyebileceğimiz konular her zaman ilgimin odağını oluşturmuş. 2010'a doğru, biraz da koşulların etkisiyle, "Ermeni sorunu" adı verilen dert küpüne sık sık dalma gereği duymuşum. Son iki yılda, İslami önyargılara karşı polemik ön plana çıkıyor. Arada güncel siyasete, Kürt sorununa, anayasa reformuna dair yazılar da eksik değil.*

SeVan, *İnsanların akıllarıyla değil kalpleriyle tartıştıkları bir ülkede, tabuyla yüzleşmeden, geriye kalan yaptığımız her şey boş; akıntıya kürek çekmekten ibarettir.* Sözleriyle başlarken zor bir işi omuzlamıştır. *Temeller sorgulanmadan, rejimin temelindeki yanlışlar ele alınmadan akıntıya kürek çekiyoruz. Bir fasit daire içinde debelenip duruyoruz.* Sözleriyle radikal bir eleştirinin gerekliliğinin altını çizerken, bu gerekliliği de yerine getiriyor. Bu bakımdan SeVan'ın çalışması bir bakıma rejimin arkeolojisi olarak okunabilir

Unutmak, silmek ve yok etmek üzerine kurulu bir rejimin niteliğini apaçık ortaya serip,

topluma sinen korkuyu hedef alıyor. korkunun üzerine giderek korkuyu ortadan kaldırıyor. *Korku bu ülkenin iliklerine işlemiş. Korkulacak bir şey yok aslında Türkiye’de, korkunun kendisinden başka.* diyerek ülkeye ümit tohumları serpiyor. *Anayasa sohbetleri* başlıklı seri yazıları (8 adet) geleceğin nasıl kurgulanmasına dair umut kıvılcımları saçar.

Rejim, Sevan için sorundur. Rejimi didik didik eder. Rejim için esas olan *Bu iradeye boyun eğen her şey meşrudur. Akla ve vicdana uymasa da yalan ve yanlış olsa da meşrudur.* Sözleriyle iradenin sakatlığına işaret eder. Meşruiyet bu iradeye tabi olmaktan geçer. Bilindiği gibi gerisi en hafif deyimle marjinal! Bu dil kurucunun dilidir. *Bu dil toplumu kuşaklar boyu düzelmemesine hasta eden ve çürüten bu dildir.* Sözleriyle Devlet reisinin görüş ve emirlerini reddeden herkesi alçak, soysuz, vatansız ve gizli emeller sahibi hain ilan eden zorbalık diline itiraz eder.

SeVan için bu rejim, *Türk modernleşmesinin fiyasko ile sonuçlanmasından kalan tortudur; bir başarısızlığın, büyük bir yenilginin ifadesidir.* Kısaca yüz yıldan beri aklın ve vicdanın sürekli olarak tekmelendiği bir memleketin her açıdan bir fotoğrafıdır; siyasi, ekonomik, ahlaki, kültürel... Bugün bizleri ölümüne sıkın bu cendereden nasıl çıkılabileceğinin, bu deli gömleğinin nasıl atılabileceğinin yollarını göstererek tartışır. Laiklik anlayışının koca bir yalandan ibaret olduğunu, din özgürlüğünün devlet eliyle empoze edilmiş belirli bir islami yorum olduğu, Eğitim kurumlarının bu devlet teolojisinin imalathanesine dönüştürüldüğü, sosyal bilimlerin üzerine ölü toprağı serildiği, *tarihin ve sosyal bilimlerin tek amacının vatani milleti yüceltmek olarak algılayan bir ilkel teokratik zihniyet ile karşı karşıya olduğumuzu vurgulayarak, diktatörlük kurşununu demokrasi altınına dönüştürmenin önemini altını çizer.* Ancak artık deniz bitmiş yolun sonu gelmiştir!

Kurucu, kuruluş ve *kurtuluşu* tartışır, Sevr’i yorumlar Lozan ile karşılaştırarak Emperyalist siyaseti deşifre ederek *rejimin Goebels’leri ve Himmler’lerini hedef alan tahdidi, vatanın şan ve şerefine yönelik bir tecavüz olarak sunma* başarılarının altını çizer: İngilizlere Kasım 1917 itibariyle kuzeyde beliren büyük tehlikeye karşı sağlam duracak, ekonomisi düzgün her

an dağılıp bölünme kaygısı olmayan, Batı'yla iyi geçinen bir ülke lazımdır. Ahlaksızlık ve cezasızlık üzerine yükselen bir yapıyı işaret eder: Bu ahlaksızlığı yemeyip açık açık konuşan üç kişi çıktı sadece: çağın en dürüst yazarı Refik Halit, ahlak üzerine kafa yormuş tek filozofu Rıza Tevfik, memleketin en batılı aydını Ali Kemal. İşaret ettiği dürüstlerden ilk ikisi vatan haini sıfatıyla Yüzellilikler arasına konarak ülkelerinden kovulmuş, Ali Kemal ise o kadar şanslı olamamış devlet eliyle linç edilmiştir. Ali kemal İzmit'te linç edilirken İsmet Paşa'da İzmit'ten Lozan'a gitmek üzere oradan geçmekte olduğunu not edelim. Yine kurucu ve kuruluş'a dair ilginç argümanlar ve ilginç tesadüfleri sıralayarak, Milli mücadele'nin karakterini ve kurucuya ve kuruluştaki ilginç İngiliz desteğinin altını çizer.

Tarihin her döneminde yaşam ve ölümleriyle toplumun ortak özlemlerini harekete geçiren kişiler kahraman aziz sayılırlar, bu mertebeye yükseltirler. Türkiye'de olan da budur Hrant dink kelimenin bu klasik anlamıyla Türkiye'nin son yıllarda çıkardığı tek kahramandır. Sözleriyle tarif ettiği Hrant Dink'in öldürülmesini tartışır. 1915 katliamı ve Dink cinayeti, boyut motivasyon bakımından farklı olaylar gibi görülebilir. Ancak iki eylemin arkasındaki zihniyet aynıdır. Kadrolar arasında da dolaysız bir devamlılık vardır. Türkiye'yi neredeyse yüz yıldan beri tahakkümü altına almış olan aynı kadro ve aynı zihniyettir. Sözleri cinayetin ertesinde söylenmiş sözlerdir. Bu yargının ötesinde cinayetin planlanması ve işlenmesi sürecine dair önemli öngörülerde bulunur ki bugün bunlar doğrulanmış utangaç dahi olsa katilin rütbesi alçak sesle söylenmeye başlanmıştır. Bir numara SeVan için sır değildir. Türkiye'de İstanbul valisini kurye olarak kullanabilecek kaç kişi var?

Türkiye'de kimsenin tartışmadığı can alıcı sorunlar SeVan için derttir. Ordunun gerekliliğini Türkiye'ye sahiden ordu lazım mı? Sorusunu sorduğu uzun makalesiyle tartışır. Kuruluşundan itibaren topluma yük olan bu yapının sadece kışlalarında ve garnizonlarında sadece yeşili korumanın ötesine gidemediğinin altını çizer. Burada rahmetli Aziz Nesin'i hatırlamadan geçemiyoruz. Aziz Nesin, 12 Eylül'ün başarısının sadece taksilere taskimetre konmasında başarılı olduğunu söyleyerek. Bir taksimetre için darbe yapılır mı? Sorusunu sormuştu. Düşünce ve ifade özgürlüğünü, nefret suçlarını ki bunlardan bir bugün cezaevini

mesken tutmasının nedenlerinden biridir: *Nefret suçlarıyla mücadele etmeli*. SeVan, *Milli mücadele*, Mübadele, Ermeni Sorunu, Kurucu ve kurucuların *emval-i metruke* adıyla el koydukları Ermeni varlıklarını, köleleştirilen Ermeni Çocukları ve kadınları, İslam'dan Haçlı Seferlerine, Ebussud Efendi'yi ve fetvalarına, Ermeni kürt meselelerinden, Türk ve Ermeni kimliğinin oluşumuna, Dünya savaşına kurucunun Suriye Cephesi serüvenine... kadar birçok konularda SeVan orantısız zekasını kullanır.

Gezi direnişi sürecinin başında kaleme aldığı 2 Haziran 2013 tarihli *Her başbakan istifayı tadacaktır* başlıklı yazısı cezaevi sürecini başlatan cesur yazılarından biridir. Bu cesur yazıya karşı *Her ölümlü cezaevini tadacaktır* sözleriyle ceza evine konmuş sürgünden sürgüne dolaştırılmıştır. Bu yazı AKP yönetiminin yokuş aşağı yuvarlanmasının fotoğrafını çeker artık durdurmak mümkün değildir. Süreç ölümcüldür. Ancak zorbalıkla ve demokrasi dışı uygulamalarla duruş mümkündür. SeVan iktidarın ölümcül zaaflarına işaret eder: İlki yapısal AKP kadrolarının malul olduğu İslamcı dünya görüşü yapısı gereği anti demokratik ve bölücü ideolojidir... İkinci zaaf konjonktürel Başbakanın son kullanım tarihi geçmiştir.

Kaynak: [Taraf Kitap, Ekim 2014, sayfa 8](#)